

Forslag

til

Lov om folkeafstemning om atomkraft.

Fremsat den 1. juni 1977 af *Kjærulff-Schmidt* (FP), *Arentoft* (FP), *Maisted* (FP), *Børge Møller* (FP), *Nauerby* (FP), *Ernst Schmidt* (FP) og *Thorndahl* (FP).

§ 1.

Tirsdag den 6. december 1977 afholdes folkeafstemning, hvorved folketingsvælgerne får adgang til med „ja“ eller „nej“ at besvare spørgsmålet: „Skal der inden 1981 påbegyndes opførelse af kernekraftværker i Danmark?“

§ 2.

Indenrigsministeren bemyndiges til at træffe foranstaltninger til folkeafstemningens hensigtsmæssige gennemførelse og til at afholde de hermed forbundne udgifter.

Bemærkninger til lovforslaget.

Argumenterne for og imod atomkraft er mangfoldige, og lidenskaberne i befolkningen er pisket højt op i atomdebatten.

Dette har fået folketingsflertallet til at stikke halen mellem benene. Denne fejhed i retning af ingen beslutning at tage har nu stået på i årevis, og intet tyder på, at det socialdemokratdominerede folketing, der blev det ulykkelige resultat af valget i februar 1977, vil gøre nogen ændring heri.

Denne holdning grænser til det forbryderiske. Sandheden er nemlig, at ligesom gennemførelse af atomkraftforsyning er forbundet med alvorlige problemer, er der også til udskydelse af atomkraftbyggeplanerne knyttet risikomomenter af betydelig størrelse. Fra beslutningen om at indføre atomkraft i Danmark er taget, og til vi har betydelige forsyninger fra atomkraftværker, går der godt en halv snes år.

Hvis vi derfor udskyder beslutningen endnu et par år, kan vi meget let risikere at komme til at fryse fra vinteren 1987, at industrien går i stå, at benzinen bliver underkastet hård rationering o.s.v., o.s.v. Det vil ske oven i den skærpelse af levevilkårene, som der i øvrigt lægges op til med den nuværende underkuds- og gældsætningspolitik.

Det seneste skud for boven blev givet den 16.

maj 1977 i form af WAES-gruppens arbejdsrapport om energiudviklingen 1985-2000. Heri oplyses, at verden selv ved en moderat, energisparepræget indstilling i år 2000 skal bruge energi svarende til 11 milliarder tons olie, mens vi nu bruger 4,8 milliarder. Befolkningstallet forøges jo i den periode med 1,6 gange, og især i udviklingslandene vil der nødvendigvis blive tale om en procentvis enorm eksplosion i energibehovet.

Medens der i 1977 produceres 2,5 milliarder tons olie, vil der — også når der tages rimeligt hensyn til olie, der ikke er fundet endnu — i år 2000 nok blive produceret ca. 3,3 milliarder tons.

Kulproduktionen kan måske nok øges fra energiproduktion svarende til 0,8 mia tons olie til 1,9 mia.

Naturgas og vandkraft kan i år 2000 dække til sammen noget lignende som kullene.

Med disse tal bliver restenergibehovet i år 2000 så enormt stort, at atomkraft er en nødvendighed, hvis samfundet ikke skal sættes langt tilbage, eller der indtræder det tekniske mirakel, at der med meget kort varsel på praktisk gennemførlig vis kan ske udnyttelse af de vedvarende energikilder som sol, jordvarme, bølgeslag og/eller vind.

Tallene er her beskrevet, som de vil ligge i år 2000, men katastrofen vil i givet fald være over os allerede omkring 1987. Den vil blot vokse sig større og større.

Når folketingets handlekraft i den situation er lammet, er det mindste, det kan gøre, at lade befolkningen selv udtale sig. Det er uanstændigt at holde de mennesker hen, som det vil gå ud over på den måde, det sker i øjeblikket.

Hovedsynspunktet mod atomkraftens indførelse har jo været miljø- og affaldsbetragtninger. Herom hedder det sammenfattende i WAES-rapporten:

„Naturgas, atomkraft og solenergi har meget små miljøvirkninger. Afbrænding af kul og olie er mere problematisk. Med en behersket forbrugsudvikling bliver der næppe uløselige problemer.

Der er affaldsproblemer ved de fleste energiformer. Aske, slagter, radioaktivitet eller mineaffald, som må behandles ved passende metoder. Intet tyder på, at atomenergiens affaldsproblemer er større end problemerne ved andre energiformer.“

Fremskridtspartiet fremsatte et lignende forslag (L 68) den 7. november 1975. Dets muligheder for forsvarlig behandling kæntrede, da folketinget efter 1. behandling (Folketingstidende 1975-76, forhandlingerne spalte 3938-3947) henviste det til behandling i det uinteresserede udvalg for forretningsordenen i stedet for at lade det bearbejdes af de energipolitisk engagerede i energipolitisk udvalg. Forslagets videre gang skildres i spalte 9409-9423, mens det faldt endeligt den 11. maj 1976 (spalte 9495).

De afgørende argumenter for, at sagen afgøres ved folkeafstemning i henhold til særlig lov, er:

1) Spørgsmålets indgribende betydning for hele befolkningen, jfr. foran.

2) Det folketing, der valgtes den 15. februar 1977, blev først og fremmest udpeget i henhold til befolkningens grundsyn på, hvordan arbejdsløsheden bedst bekæmpes, og på andre akutte økonomiske spørgsmål. Derimod var der kun få vælgere, der anvendte deres eneste kryds til først og fremmest at sikre, at deres opfattelse vedrørende atomkraften blev repræsenteret af deres folketingsmand. Selv de vælgere, der stemte på den måde, har kunnet risikere at få valgt folketingsmedlemmer med anden opfattelse. Dels fordi der inden for mange partier er forskellige synspunkter på kernekraft, og dels fordi der i tiden siden februar 1977 er fremkommet adskillige nye oplysninger, som har bevirket, at mange vælgere, og vel også nogle folketingsmedlemmer, har ændret deres syn på, hvorvidt atomkraft bør indføres i Danmark.

3) Det er på forhånd klart, at intet af standpunkterne i atomdebatten kan gøre krav på at være det sagligt rigtige. Dels indgår følelsesmæssige og forstandsmæssige komponenter i overvejelserne i forskellig blanding hos den enkelte borger, dels vil den afgørelse, der bliver truffet, først få virkelig betydning om adskillige år, og i den mellemliggende tid vil der have fundet en i øjeblikket uforudselig udvikling sted. Det er derfor ved sådanne spørgsmål særlig vigtigt, at det er millionbefolkningen selv, som har truffet afgørelsen, og ikke et udsnit på 179 af befolkningen (eller måske endog kun 90 ud af disse 179).

4) Den danske samfundsoplysning trænger meget hårdt til at komme til at beskæftige sig med virkelig lødige emner i stedet for de pseudoproblemer, som i de senere år har domineret fjernsyn, radio og mange andre massemedier. Udskrives med tilstrækkelig langt varsel en atomkraftfolkeafstemning, er der ingen tvivl om, at dette i sig selv vil virke i retning af, at saglig, afbalanceret oplysning på dette felt får langt større plads og opmærksomhed, end tilfældet nu er, hvor der dels er for lidt oplysning på området, dels en alt for skæv samfundsdebat, fordi mediebeholderne i vidt omfang sympatiserer med nejsigerne.

5) Grundlovens § 42 om folkeafstemninger i tilfælde af, at et lovforslag om igangsættelse af kernekraftproduktion er vedtaget, er i denne forbindelse kun en nødudvej, som man bliver tvunget til at ty til, hvis mindst 60 medlemmer af folketinget, men dog ikke et flertal i dette, går ind for folkeafstemning. Anvendelsen af § 42 forudsætter, at der først er vedtaget et lovforslag, og hermed kan det have nok så lange udsigter. Men langt vigtigere er det, at § 42 ikke kan anvendes til så klart et afstemningstema som det i nærværende forslags § 1 omhandlede, og at der er meget stramme frister for § 42-afstemningen, som vil bevirke, at der ikke bliver den fornødne tid til en indgående befolkningsdebat og oplysning forud for afstemningens afholdelse.

6) Når det imod folkeafstemningssynspunktet er anført, at folketingsmedlemmerne derved flygter fra deres ansvar, er det i sig selv et hult og intetsigende argument. Det kan aldrig være ansvarsflugt at lade det direkte demokrati træde i funktion i en sag, der kan tåle at vente nogle måneder. Givetvis vil nogle af vælgerne af bekvemmelighedsgrunde falde for argumentet, men så er det kun, fordi de vil skyde beslutningstyngden fra sig selv. Vil de gøre dette, kan de jo imidlertid blot følge det råd, der udtrykkes fra det menneske — folketingsmed-

lem eller ikke-folketingsmedlem — som de nu har mest tillid til. Fordi oplysningskampagnen må forventes at lade en mindre del af befolkningen immun, er der naturligvis ingen rimelig grund til at afstå fra iværksættelsen af den. I øvrigt vil ethvert folketingsmedlem under en folkeafstemningskampagne have langt større opfordring til at gøre sig sin stilling klar over for offentligheden, end hvis han blot skal hen at stemme i folketingssalen ved en lovs tredje behandling, hvor det pågældende lovforslag står som ét mellem måske tyve dagsordenspunkter.

Hvis folkeafstemningen kommer til at give flere nejstemmer end jastemmer, må det for atomkrafttilhængerne være den naturlige konsekvens, at de alene kan arbejde for, at atomkraftværkers opførelse i Danmark påbegyndes i 1981 eller senere.

Hvis resultatet omvendt skulle blive flere jastemmer end nejstemmer, er det principielle spørgsmål

om kernekraftværker i Danmark afgjort for lang tid fremover, og de rent tekniske spørgsmål om, hvor kraftværkerne skal opføres, hvor store de skal være, hvilken teknologi der skal anvendes, og hvor mange atomkraftværker der skal være i Danmark, må så i de kommende år afgøres sådan, at både de, der principielt var tilhængere, og de, der principielt var modstandere, i fællesskab må arbejde for, at vi opnår den bedst mulige løsning, mens spørgsmålet om igen at afskaffe kernekraften her i landet må være skudt ud til en fremtid, hvor forudsætningerne er blevet markant ændrede i forhold til det nuværende tekniske udviklingstrin.

Under henvisning til det ovenfor anførte skal forslagsstillerne samtidig anmode om, at lovforslaget sættes til 1. behandling senest inden for den i folketingets forretningsordens § 11, stk. 1, 2. pkt., nævnte frist.